

PATENDIAMET

Riigikogu
Kultuurikomisjon
kultuurikomisjon@riigiko
gu.ee

Teie: 05.12.2025 nr

Meie: 05.01.2026 nr 1-9/26-535-2

Arvamus autoriõiguse seaduse muutmise seaduse eelnõule (754 SE)

Esitasite Patendiametile arvamuse avaldamiseks autoriõiguse seaduse muutmise seaduse eelnõu (erakopeerimise tasu jaotuskava koostamine). Patendiamet on eelnõu, selle seletuskirja ja lisadega tutvunud ja esitab oma arvamuse (Lisa 1).

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Janne Andresoo
peadirektor

Joonas Ulrich
Joonas.Ulrich@epa.ee

Arvamus autoriõiguse seaduse muutmise seaduse eelnõule

Patendiamet juhib tähelepanu, et vaatamata asjaolule, et eelnõul on otsene mõju Patendiameti juures tegutsevale autoriõiguse komisjoni töökorraldusele, ei ole eelnõu kooskõlastustabelis (seletuskirja lisa 2) Patendiameti seisukohti kajastatud. Kuigi Patendiameti poolt edastatud tagasiside on kättesaadav Justiits- ja Digiministeeriumi avalikus dokumendihaldussüsteemis, pole Patendiametit nimetatud ka kooskõlastustabeli huvirühmade loetelus (sh loetelu huvirühmadest, kellele eelnõu arvamus avaldamiseks edastati, kui ka need, kes oma tagasiside esitasid).

Patendiamet jääb oma varasemalt esitatud (02.09.2025 nr 1-9/25-391-2, Justiits - ja Digiministeerium) seisukohtade juurde, mille kohaselt ei pruugi eelnõukohane KEODE laiem otsustusvabadus lahendada praktikas esinevat jaotuskava kinnitamise probleemi. Eestis on eelmiste aastate kogemuste põhjal näha, erakopeerimise tasude jaotuskavas kokkuleppe saavutamine on olnud vaevaline ja vaidluste rohke. On kaheldav, kas KEODEle jaotuskava kehtestamisel paindlikkuse juurde andmine lahendaks jaotuskava kinnitamisega seotud probleeme, ehk kas paindlikkuse puudumine on üldse olnud seni probleemi põhjuseks. Seejuures jaatab ka suur osa KEODEst oma tagasisides järelevalvefunktsiooni vajalikkust õiglase tasumäärade või läbirääkimiste tõhususe tagamiseks. Amet on seisukohal, et erakopeerimise tasu süsteemi toimivust parandaks õigusakti tasandil paika pandud täpsem jaotuskava koostamise ja kinnitamise kord. Eelnõu näeb ette lahtise loetelu kriteeriumitest, mida jaotuskava koostamisel tuleb aluseks võtta. Kriteeriumid pakuvad siiski eri tõlgendusvõimalusi ning ei pruugi kaasa aidata tõhusale kokkuleppe saavutamisele. Samas leiab amet, et eelnõus sätestatud tasude jaotamise protsendimäärade kehtestamine juhaks, kui KEODE ei saavuta jaotuskavas kokkulepet ettenähtud tähtajaks, on samm õiges suunas tasude jaotamisega seotud vaidluste otstarbekamaks lahendamiseks.

Patendiamet on jätkuvalt seisukohal, et jaotuskava vaidlused on reeglina aja- ja ressursikulukad, mistõttu ei ole lepitusmenetluse raamistik selliste vaidluste lahendamiseks tulemuslik. Kui pooled lepitusettepanekuga ei nõustu või sellele ei vasta, loetakse lepitusmenetlus lõppenuks tulemuseta. Seetõttu ei ole lepitusmenetluse olemusest tulenevalt lahenduse saavutamine komisjonis tagatud.

Autoriõiguse komisjon tegutseb lepitusmenetluse põhimõttel. Selle eesmärk on pakkuda lihtsamat, soodsamat ja kiiremat alternatiivi kohtumenetlusele autoriõiguse valdkonna vaidlustes. Lepitusmenetlus on vabatahtlik. See tähendab, et kõik osapooled peavad kogu menetluse vältel olema nõus menetluses osalema ning lõpuks ka lepitusettepanekuga nõustuma. Menetlus ei pruugi sobida olukorras, kus lepitatavaid osapooli on palju, vaidlusküsimus spetsiifiline ja kokkuleppele jõudmise tahe või tõenäosus väike. Autoriõiguse komisjonil pole võimalik teha poolte jaoks siduvat otsustust. On võimalik, et pika ja keeruka lepitusmenetluse tagajärjel ei nõustu üks osapool lepitusettepanekuga, sellisel juhul peavad kõik osapooled siiski pöörduma kohtusse ning eelnev lepitusmenetlus üksnes pikendab jaotuskava tulemuslikku paikapannemist. Sellest tulenevalt Patendiamet ei nõustu, et erakopeerimise tasu puudutavate vaidluste lahendamine lisatakse autoriõiguse komisjoni ülesannete hulka.